Ե 6895 1894 ՄԱՐՏ 23/4 ՇԱՐԹԼՆՊԻՀ 35 ԻՆՃԻ ՍԵՆԷ ١٣١١ ՐԱՄԱԶԱՆ ٢٨ Ե· 6895

Մասնաւոր Էֆքիար

منظومهٔ افکار

صاحب امتیاز و مدیر مسئولی

قره‌بت پالوسیان

مطبعه‌سی دائره‌خانه‌سی

باب عالی جاده‌سنده ٣٦ نومرولی

دائرهٔ مخصوصه‌در

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand rue de la S. Porte 36

ԱՊՕՆԼ ԳԻՏԷԼԻ

	Սեռել է	Ամբ. տալէ
Իսթանպուլէն	80	40
Թաշրա իչէն և պուրսա, բասմա իլէ կիւնէրը	100	50

Զազէթամըզ հաֆթա իլէ տէֆա եանի չարշէնպէհ վէ ճիւմաա լրբէկ կիւնլէրի նէշր օլունուր։

Սահիպլի իմթիյազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե· ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մարդա վէ էոորէէանէոյ
Պապը Ալի ճատտէսինտէ 36 Նիւմարօ

30 ԲԱՐԱ 30

ԻԹԹԱՐԸ ՄԱԽՕՈՒՍ

Պու հաֆթա, զազէթամըզ պէտէլինի չիմտիրէ գատար իրսալէ հիմմէթ իթմէմիշ օլան զաթլարա պիրէր մէքթուպ ուպ իրսալիյլէ, կէօնտէրմէկէ հիմմէթլէրինի բէճա իթմիշիզ տիր· իմտի կէրէք անլէրի վէ կէրէք ալթըշար ալըգ հիմմէթ իթմիշ չլանլարը, եէնիտէն ալթըշար ալըգ տահա իլք բօսթա իլէ կէօնտէրմէկէ հիմմէթլէրինի բէճա վէ իխթար իտէրիզ։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Զաթալճա սանճաղը միւթէսարրըֆը ախուֆ· ճէվատ պէյ էֆ· Հազրէթլէրինէ, էշլիեէթ վէ հիւսնի խըտմէթինէ մէպնի, թէրֆիէն բիւթպէի պալէա թէվֆիհ,

Հօրան սանճաղը միւթէսարրըֆլըղը, Սուրիա վիլայէթի ճէլիլէպի մէքթուպճուսու սահատ· Հաճի Հաճ· զը էֆ·էֆ,

Գայսէրիյէ սանճաղը թիճարէթ մահքէմէսի բիւասէթի Գալիմոզ ճէզիրէսի պիտաեէթ մահքէմէսի բէեիսի սապզը, Ալի Վէհպի էֆ·էֆ,

Միս ճէզիրէսի պիտաեէթ մահքէմէսի բիւասէթի, Վան վիլայէթի թիճարէթ մահքէմէսի բէեիսի սապզը Մկրտիչ էֆ·էֆ,

Էնգաբէ վիլայէթի, խթինաֆ մահքէմէսի ճէզա պայիրէսի բիւասէթի Սիվաս վիլայէթի խթինաֆ մահքէմէսի ճէզա տայիրէսի բէյիսի սապզը Իզզ· Էտիպ պէյ էֆէնտիզ պունրուլմուշ· վէ միւմայիլէյհիւմին մուզայիրի տատ· լէթ հարաքեաթատա պուլունմատա հազրարընա, վէ զաթը Շէվքէթսի մաթը հազրէթի խիլաֆէթբէնահի եէ, վէ Տէվլէթի Ալիեէլէրինէ սատրգանէ իֆտի խրատմէթ իյլեեէճէքլէրինէ տաեիր թահկիֆլէրի իճրա օլունմուշ տուր։

ԻԼՄԻԵԷ

Սիվաս վիլայէթի, մէրքէզ Նիեպպէթի, Ատանա մէրքէզ Նահիպի սապզը ֆազ· Հասան Սըդզը էֆ·էֆ,

Շգօտրա վիլայէթի մէրքէզ Նիեապէթի Սպարթա Նահիպի էսպազ ֆազ· Թահսին Բէյզի էֆ·էֆ,

Սպարթա Նիեապէթի, Սամսօն Նահիպի սապզը ֆազ· Նէշաթ էֆ·էֆ,

Վան վիլայէթի մէրքէզ Նիապէթի, Պիթլիզ մէրքէզ Նահիպի սապզը մէքը· Ահմոտ էֆ·էֆ

Գարահիսարը Շարգի Նիեապէթի, վէքիլէթի Նէվապատան մուխրէճ մէքը· Հիլմէյլին Խալիլ էֆ·էֆ,

Թօգաթ Նիեապէթի Կիւմիւշխանէ Նահիպի էսպազ Ապպաս էֆ·էֆ,

Խիւտավէնտիկար վիլայէթինտէ, Բէրմասթի գազասը Նիեապէթի էրթօղրուլ Նահիպի էսպազ մէքը· Մէհմէտ Շէֆիգ էֆ·էֆ,

ՆԻՇԱՆ

Մալիեէ Նազիրը տէվլ· Նազիֆ բաշա հազրէթլէրինէ, խրատմաթը մէմուրէի բէվիեէթքարանէսինէ մէպնի մուրասսա նիշանը ալիի Օսմանի,

Սերգուրէնայի հազրէթի Շէհ· բիեարի, ախուֆ· Հաճի Ալի պէյ էֆ· հազ·էթլէրինէ, խրատմաթը հասէնէի բէվիեէթմէնատանէ, վէ սըտգ չիարանէսինէ մէպնի, մուրասսա Իմթիեազ,

Ասքերի պէնտէկեանը հազրէթի Շէհրիեարիտէն, Սերգուրէնա, Օսման պէյ մէրհումուն մախտումուսատ· ճէվատ պէյ էֆ· հազրէթլէրինէ թէպարիկն իքինճի Մէճիտի

Պուլղարիսթան գարու քէթխիտատը Մ· Տիմիթրօֆա իքինճի բիւթպէտէն Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻԹԷ

Էվվէլքի կիճէ Գատրը կիճէսի օլմադ միւնասէպէթիյլէ, զաթը Շէվքէթսիմաթը հազրէթի Շէհրիեարի ֆայթօնսիւվար օլարագ, սահաթ 1ի 40 տագրգա կէչէրէք, Եըլտըզ սէրատը Հիւմայունունատան հարաքէթ, վէ Համիտիէ ճամիի չէրիֆինէ միւվասէլէթ պուեուրմուշլատը։ Զաթը հազրէթի Թաճատարի, սահաթ 3ռէ թէրավիհ վէ ագշամ նամազընը էտա պուեուրտուղտան սոնրա, էսպահիվար օլարագ սէրատը Հիւմայունունարընա ավտէթ պուեուրմուշլարտը։

Պու միւնասէպէթլէ, Եըլտըզ սէրատը Հիւմայունու իլէ ճիվարը, վէ պիլճիւմլէ մինարէլէր վէ եանկըն գուլէլերի միւքէմմէլ սուրէթտէ տոնատըլմըշ իտի։

Ալատը մէզքուրու սէյլ ու թէմաշա իթմէք իւզրէ, Ալմանեա վէ Ֆրանսա սէֆիրլերի իլէ, պիր խայլը մէօթէպէրանը էճանիպ հազրը պուլունմուշլարտը։

Դատրը կիճէսի օլմադ միւնասէպէթիյլէ, ճէննէթմէքեան Սուլթան Մէճէմմէտ Խանը Բաֆի զէմանլարընա, Իսկիուտարտա Շէյխ ճամիի չէրիֆինէ նապլ իլէ, օրատա հրֆպ օլունան (Նալընը բէսալէթբէնահի) ճամիի մէզքուր բօսթ· Նիշինյի թարաֆընատան քիւշատ վէ 3—4 պին զէվվար թարաֆընատան բուն իսիրմիշտիր։

—Երուսաղէմ կիթմէք իւզրէ, Ռուսիա սէրաեը իմբէրաթօրի պաշ թէշրիֆատճընը Մ· Միքէվիչ, էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթ կէլմիշ տիր։

—Պանգը Օսմանի տիրէքթօրուսը Իտկար Վէնսան, 10 կիւն գատար իգամէթ իմմէք իւզրէ, էվվէլքի ագշամ Թրէնիյլէ վիէննա կիթմիշտիր։

—Մայթանաթը սէնիէէնին Ա թինա սէֆիրի ախուֆ· կատպան էֆ· հազրէթլերի, էվվէլքի կիւն չէհրիմիզէ կէլմիշտիր։

—Միսրը իլէ Եունան հիւքիւմէթի պէյնինտէ ագտ օլունան թիճարէթ մուահէտէսինին, պու հաֆթա զարֆընատա Եունանիստա Նընի Դահիրէ գօնսօլօսու թարաֆընտան իմզա իտիլէճէկի բիվանէթ օլունուեծր։

—Ամիրէն Իսքէնտերիեէտ 4 պէօհիւք թիճարէթ էվի իֆլաս էյլէմէքլէ, չէհրի մէզքուր բիացասընտա հէնէճանը մուճիպ օլմուշտուր։

—Էվվէլքի կիճէ, սահաթ 2ռատ տէլէրինտէ, Գատը քէօրիւնտէ Կիչլ սօգաղընտա, Կիւտիւքեան Գրիգոր էֆէնտին սիկուրթալը ախլապ խանէ սինտէն ատթէշ զուհուր իտէրէք, եալընըզ մէզքիւր խանէ մէօհրէ· էք օլտուղու հալտէ պասատրըլմըշտը։

—Իրէք մահսուլու եէնիտէն քէսպի բէվաճ էյլէմէսինէ մէպնի, Ա լտըն վիլայէթի ճէլիլէսինէ, Տուեունու Ումումիէ իտարէսի թէվասսութլա, պիր խալլի թուրֆիտանը ճէլպ իթտրիմիշ, վէ պունլար ախիրէն միւհագամաթ թէվզի վէ իրսալ իտիլէրէք վագթու զէմանըյլա տիքտիրիմէսի էմրինտէ մահէլլէրինէ վէսայալի լազըմէ իճրա զըլընմըշտը։

—Սուվէյշ գանալընտա պիր վաբօր զարգ օլուպ, տիկէր վաբօրլարըն օրատան կէչմէսինէ մանի օլմուշ իսէտէ, պու քէրրէ մէզքիւր վաբօր չըգարըլարագ, քէմֆիսատագրդ գանալտան միւրուր ուսուլ թէէմին իտիմիշտիր։

—450 թայֆա իլէ 12 թօբու համիլ Ամերիգա պանտէրալը, Տինգակօ նամընտա պիր դրթա հարպ սէֆինէսի, կէչէն բազար կիւնիւ Պէյրութ լիմանընա կէլմիշտիր։

—Բէժի մուտիրի ռուսիսի Մ Ֆօրնինին ճէնազէ այնի ճիւմաա բրթէսի կէնիւ Պէյօղլունատա իճրա օլունմուշ տուր։

Պունատա պէլէտիեէ չավուշլարը, մէքթէպ չակիրտանը, Բէժի մէմուրիյնի, բուհպանլար միւթէվէֆանրն այիլէսի Ավսթրեա սէֆարէթխանէսի մէմուրիյնի Տուեունու Ումումիէ մէճլիսի իտարէ ազասրյա, միւտիրի Լօյտ գուսրան եասը հէյեէթի, Ավսթրեա Մաճարիսթան ճէմիյեէթի խալիլիեէսի ազասը, վէ սահիր զէվաթը մէօթէպէրէ հազրը պուլունմուշլարտը։

ԴԱԼԵՈՏԻ ՊԷՅԻՆ ՎԷՖԱԹԸ

Բէժի իտարէսի միւթէհաեիզանը մէմուրիյնինտէն, վէ բիւթպէի ուլեա սընրքիր էվվէյի բիճալընտան Դալեատի պէյ, չարշէնպէհ կիւնիւ սըհհէթու աֆիեէթիեէրինտէ իքէն, բէնճէնպէհ կիւնիւ սապահլա երն միւթէվէֆա Բէժի միւտիրի Մ· Ֆօրնին զիեարէթ էյլէմիշ, վէ պատէհու գալընընտա պիր վեճա հաբլ օլմուշ, վէ միւթէազըպէն իսհալ տախի զուհուր էյլէմիշ իսէտ, երնէ էհէմմիեէթ վէրմեեիպ, մահալը մէմուրիեէթինէ կիտերէք ագշամա գատար տուրմուշ իսէտ, ճիւմաա կիւնիւ, գայ իլէ պէրաբ պէր չիտտէթլի իսհալ զուհուր էյլեմէքլէ, տերհալ ատթպպա պիլ ճէկպ, մուայեէնէ վէ թէտավիեէ իպթիտար օլունարագ, ատթպպա խասթալըզը գօյերա օլտուղունու թաստիգ իթմիշլեր, վէ միւտավաթը լազըմէտ պուլունմուշլար իսէտ, քեարկիրի թէէսիր օլամաեիպ, ճիւմաա էրթէսի կիւնիւ վէֆաթ իթմիշ տիր։

Միւշարիէյհ, սէր թապիպի հազրէթի Շէհրիեարի տէվլ· Մավրօեէնի բաշա հազրէթլերինին գայիմ պիրատերի, վէ Սիսամ պէյի տէվլ· Ալէքսանտր Դարաթէօսրի բաշա հազրէթլերինին էնիշթէսի իտի։

ԻԲՐԱՀԻՄԵԼ

Ռումելիի Տէմիր Եոլու թահվիլաթքընը ճիւմաա երթէսի կիւնիւ քէշիտէ գլուխնան բիեանգինատա, 600000 ֆրանքլըք պէճաբիւք իշգրամիեէյի Դարա տէնիզին պարը լիմանլարը իլէ, գէմիշիօնճուլուք իտէն Դիէանթի նամընա պիր Ռումը գազանտըզը ռիվանէթ օլոնմագիօր։

Բէգա, Զարշուի քէպիրլէտ, էրպապը թիճարէթտէն Դարեզին էֆէնտի նամընտա պիր զաթ, պէհէրի 6 դուրուշագ 10 ատէտ թահվիլ էյթիրա իյլէմիշ, վէ պրնլարտան պիրի 60000, վէ իքինճիսի 3000ս իշլիտէ 400էր ֆրանք գազանմըշտը քի, պու դատար միւսաատ պիր հալ հազիգաթ իվմիա իտիլմէնէճէք մուվաֆֆաքիյէթլերտէնտիր։

ՃԻՆԱՍԷՐ

Բաղար կիճէսի սահաթ 3 պուչուգտա Գոմ գարուտա Ֆիբիչիք տէնիզ սօգաղընտա, պալըգճը Տաճատ մազթուլ պուլունմուշտուր։

Գաթիլին Լիւսն նամ չախս իլէ բէֆիդի Արթին իտուլի անլայլարագ թահթը թէվզիա ալընմըշլարտը։

Պալըգճը Տաճատը, սաքին օլտուղու մահէլլէ էհալիսինտէն, վէ պալըգճը էնաֆիընատան պիրինին զէվճէսի իլէ օլան մուամէլաթը զարրի մէշրուաբընը Լիւսն թարաֆընատան փարգ իտիլէրէք, Տաճատա խուսուսէթ պաղլամըգ օլտասընտան, ճինաեէթ իրթիքապ ի տիլմիշտիր։

Տաճատ թէհլիքէլի պիր մահէլինտէն մէճրուհ օլմազլէ, պիկնօէօղ սէօյլէմէ քսիդին պիր իքի տաղըգա գարֆընտա վէֆաթ իթմիշտիր։

Բաղար կիւնիւ Սամաթեա Եէնիմահէլլէսինտէ, սապըգալը թագըզըմընատ Թագուր իլէ Ցակոբ պէյնինտէ մէյնատա զուհուր ի տէրէք, մէրդումանատան Թագուր համիլ օլտուղու գամա իլէ Ցակոբ ի իքի եէրինտէն ճերհ իյլէմիշ օլմազլաղ մէրգում տերտէսթ, վէ պա ժուրնալ Պապը Զապթիյէյէ իզամ օլունմուշտուր։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ ՎԷՖԻԵԱԹ

Մարտընը 12ինճի կիւնինտէն 18ինճի կիւնինէ գատար, Տէրսաատէթ վէ ճիվարընընա, պիր հաֆթա զարֆընտա հէր ճէվ խասթալըգտան վուգուա կէլէն վէֆիեաթըն մըգատարը պէրվէճհիմնի տիր։

	Էրքէք	գատրն
Իսլամ	64	89
Խրիսթիեան	82	66
Մուսէվի	9	7
	155	162
Ճէման եէքիւն	317	

ՄԻԻՏՀԻՇ ԳԱԶԱԼՍՐ

Ամէրիգանըն Շիգակօ պէյտէ· սինատ պիր խանէտէ սէգնտիւրիւ մէմիշ օլան պիր լամպա տէվրի լերէք, զուհուր իտէն հարիգտէն խանէ իչէ պէրապէր ցէյզ ուտապուլունան 9 նէֆիէրտէն իսպարէթ պիր այիլէ եոնրպ թէյլէֆ օլմուշտուր։

Ամերիկատա չիտտէթլի ֆուրթունա զուհուր էյլէնիպ, 23 սէֆինէ զարգ ու թէյլէֆ օլանուղունու եազմըշ իտիր։

Տիւն ագշամ կէլէն Լիվրբա զազէթասարընտա, մէզքիւր ֆուրթունատ զարգ ու թէյլէֆ օլան սէֆինէլերին օթուզան գիեատէ օլտուղու խապէր վէրիլիւօր։

Ֆրանսանըն Պօրտօ պէյտէսինտէ ճարբլմազտա օլան թէատրօ պինասընընն լսոկէյէսի պիրտէն պիրէ չէօքիւպ, եէրբ տիւշէն 8 ամէլէտէն 4ու վէֆաթ էյլէմիշ, վէ իւչիւ մէճրուհ օլուպ, պիրի բէնեբէլեէ եարբշարագ գուրթուլմուշտուր։

Ավսթրեատա իքի զաթար ատրապընտա միւսատէմէ վուգու պուլուպ Դոի եօլճու 4իւ տէմիր եօլու վէ 3իւ բօսթա մէէմուրլարը օլարագ 14 քիչի եարալանմըշլար տըր։

Վաշինկթօն ճիվբրընատա պիր տաղտան իբի տէֆա չիզ եուվարլանըպ, ալիրնտա գալան 3—4 ֆատ նէտէ 3 այիլէ ազատը 20 նուֆուս թէյլէֆ օլմուշլար տըր։

Ամերիգայի ճէնուպտէ քեաֆիկ, Բէրու զըթասընը բէյիտի ճիւմրուրունուն վէֆաթ իթտիկի թէյլէկրաֆ խապէրլերինտէ տիր։

ԳԸՍՍԱ ՊԻՐ ՃԷՎԱՊ

Կէչէնէ կիւնա Գուրուչէվ մէքթէպլերէ ֆէնֆատրընա օլարագ Օրթաքեօյտէ վերիլէն պիր պալօ հագդընտա պիր գաչ ֆէնգ սէնգէվ, վէ պատէհու մէթէպէր պիր զաթա գարշը պաղը պալճուլար թարաֆընատան զուհուրա կէլէն խնատաթը պէհան իլէ ճերհ իյլէմիշ իսէտ, պունլարա գաբշըլըգ մէյտանէ ալթըլան պիր գեատիյէնին եազըլըշընտան, բէք ճահիլ պիր գալեմ էսերի օլտուղունու անլատըզմըզտան, վէ էօյլէ ճահիլճէ եազըլըշարա գաբշըլըգ ճէվապ վերմէկէ թէնեզզիւլ իտէմէեէճէկիմիզտէն։ Էվվէլքի Քազաբզլարըմըզըն թէքէրրիւրի, վէ մէզքիւր ճէվապը եազանընտա, պէօյլէ չէյլերէ գալըզմազտան իսէ, պիր գաչ սէնէ տահա կիտիպ պալօլարտա բաքսիյէմէսինի, նանիհաթլա իգթիֆա իտերիզ։

ԹԱՍՀԻՀ

Զըդան ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ, եանի 6894 նիւմէրօլու նիւսխէվիզին իլք սահիֆէսինտէ, զազէթամըզ իչին թաշրալարտա քիմէրէ միւրաճաաթ իտիլէճէկի ճէտվէլինտէ իքի եանլըշ վուգու պուլմուշտուր։ Չէօյլէ քիր, Ղարպ թարապլուսուն եէրինէ իսկէնտերունատա օգունուպ վէ էն սոնրաքի իսկէնտերունատա լուղէթի տախի իսկէնտերիյէսէտ օգունանճագտըր։

ՊԵՏՔԵՐ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԱԿԱՆՋՈՎ ԱՆՑԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿԱՆԵՐԸ

Ազգային խորհրդարանի ականջով անցած առաջարկները հետևյալներն են՝

Ազգային խորհրդարանի նախագահ Գրիգոր Գրիգորյանի ներկայացրած առաջարկությունը՝ Ազգային խորհրդարանի ամենամյա նստաշրջանի ավարտի ամսաթվի մասին։

հերտիրլիս իլիմէ վէ ֆէննճէ իհ-թիեաճաթա տաեիր օլան քիթապ-լարըն նէյր ու թէրվիճլինի տէքէօհ-ակ վէ իլմիզամ. պու ուզուրտա, պէօհիւք պէօհիւք մէպլաղլարսարֆը իլէ, թանպ ու թէրթիպլէրի, նօղթա վէ ինջարէթլէրի, քեաղըտ-լարընէֆասէթի, կէօնակէօն թաս-հիհ մա իսլահլարը խուսուսլարընա ֆէվզէլ հատուտ տիզգինթ ու իհ-թիմամ, բէրաբէր արտընտա գալ մը պուլունան, նիչէ նիչէ էրպապը գալէմի թէչվիգլէ, չան ու չէօհ բէթլէրինի պէնամ իտէլէմէ քաք օլան վէ ճիտանէ էմնալլէրինէ գաթ գաթ ֆաեիգ վէ սէպաթ սրտգ ու իսթիզամէճճէ, բարմագլա կէօս թէրիլմէկէ լտեբգ պուլունան, մուսմալիէյհ Առաքել էֆէնտի հէր ան պաիսի թահսին ու սէնասյան տրը, միւֆթէխիր օլսուն.

* * *

Խըլդէթ վէ թապհաթը պէչէ-բիկէ իգթիզասընճա, մուհաֆա-զաեը սրհհէթէ մէտճր օլան ահվա-լը թէլագգը (գապուլ), վէ արհ-հէթի թար ու ժար իտէն, մուր-սալլըգ, իշրէթ, սէֆահէթ կիպի չէյլերտէն թէվագգը (գաչընմագ) իթմէքլիք ֆարզ վէ էլզէմտիր.

Զօգ խուուսլարտա վէ տիւնէ-վի պիլ ճիւմլէ ահվալտա, սրհհէթ գատար, ուժում պէնիի պէչէրին տիգգաթ ու իթթինա իտէճէյի պիր չէյ կօգ տուր. հէր պիր նատէմին մուհաֆազաեը սրհհէթի, թէտա-վիի իլլէթի, հէմ քէնտիսինճէ վէ հէմտէ ուժում ինսանլարճա լա-պիւտտ տիւր.

Իշթէ պու սեպեպէ մէպնի տիր քի, ճէնապը Ալլահ, քիւթիւպիւ մուգատասէլէրտէ, Թ.ԱՀ.ՐԼԹԷ տաեիր ֆարզլար թէնպիհ ու թա-ենին պուեուրմուշտուր.

Էսէֆ վէ բիւր էսէֆ իտիրէ ճա-եիզ տիր. քի պոռ պոնպաէ տախի, Միլլէթի նէճիպէի, Իսլամիեէտէն, հիւսնիւ իպրէթ ալատաեօրուզ տիւնեանընը օ՝ պիր ուճունտա պու-լունան էճնէպիլէր՝ Օսմանլըլարը-աեին ու ատէթէլինէ թէպահ-եէթլէ իֆթիխամի էյլէմէքտէլէր ինքէն, պիզլէր՝ արալարընտա պու-լունմագլա միւշերրէֆ օլտուղումուզ հալտէ, սայքի կէօղիմիզ գարա-լը եեճյաեօրուզ.

Օսմանլըլար՝ «ապատէսթ» վէ ֆու-վերի սաեիրէի միւպարէքէլէր իլէ, մուհաֆազաեը ըճհհէթի ֆարզ վէ մէօհթերէմ տութիտուգլարը հալ-եեր, պիզլէր՝ հէր եէրէ, քիս, քիչ-ի, մուրտար, գալըպ ու գրեաֆէթ-լերլէ սոգուլուրուզ. մզլթլո՛ միւ-թէճնալարընը.

Թահարէթ՝ մանէն, «Գաֆքզ»ը սրհհէթտիր.

Գ. Գ.

ԳԱՐԹԱԼՏԱՆ

Պիկճէ հագդանիեէթէ մագրուն կէօրիւնէն չու աթիտէքի մէքթու-պու պի թարաֆլըզա բիահէթէն տերճ ու պէեան իտէրիզ.

Յ. Խմբագիր,

Մարտ 19 ամիս և 6894 թիւ-կիր պատուական լրագրոյդ մէջ «Վարագա» կորագրով գրութիւ-նըն իրը գանգատու տրտունջ կը յայտնէր թէ Մեծ Կղզւոյն Հայ ժո-ղովրդէն երիզագի մը մեռնելով Գարթալի քահանան հակառակ ի-րեն եղած զեկուցման չէ գացած անդ հանգուցեալոյն յուղարկաւո-րական արարողութիւնը կատարե-լու.

Իրաւ է այս՝ այո՛, սոյն տողերը գրողս հակառակ ինձ եղած զեկուց-ման չգացի, բայց պատճառը յայտ-նել առաջ, կուզեմ, եթէ ներելի է իրը այսչափ տարիներու դիտո-ղութիւն, զոյգ մը խօսք ըսել. բացի բարձր դասակարգէն, բացի վիջի-նէն, այլ միջինին ու ստորինին մի-ջոցը գրաւող մեր ժողովրդեան դասակարգն կը նմանի մի չմացած տղու որ կուզէ միշտ իւր կամքն կա-տարել տալ, առանց գիտնալու, առանց խորհելու թէ ուզածն կը-նա՛ միշտ կատարուիլ, կամ թէ կատարողն կրնա՞ ամէն ատեն պատ-րաստ պարագայ ունենալ դինքն գոհացնելու, և երբ առանց այս պիսի կանխամտածութեան պահան-ջում մը մեր թերի, կամք մը չը կատարուի, ահա՝ վա՛յ չկատարո-ղին, յանցապարտ, մեղապարտ, թիապարտ մ'է նա, պէտք է ի խաչ հանուիլ....

Այժմ գամք պատճառին վրայ. զեկուցման հակառակ վարմանցս, ատ իրը մէջանկեալ պատմութիւն յարմար կը դատեմ ի մէջ բերել հետեւեալն, անձս լրջամիտներու խղճին ու դատաստանին յանձնե-լու միմիայն նպատակաւ. Իրը վի-ճակ Գարթալի եկեղեցւոյն Ս. Ծը-նունդէ մի եօթնեակ առաջ. առա-ջին անգամն լինելով դացի ի Մեծ Կղզի, ժողովուրդն այն հրաշալի տօնն հոգեւորապէս դիմաւորել պատրաստելու. այցելեցի եւս կըղ-զւոյն գագաթն շինուած յիշեալ հանգուցելոյն տուն ըսուած գեղ-նայարկ խրճիթն, տեսայ կինն հի-անդ յանկողնի յանձնեալ իւր եղ-բօր հոկողութեան, ամէն տեսակ մարմնաւոր դարմանէ զուրկ այս կնոջ, ուզեցի ազգ հոգեւոր դար-ման ու մխիթարութիւն. յաման-մերժման մը հանդիպելով մեկնե-ցայ, յետ մի եօթնեկի վերստին այցելեցի այդ կին, փորձեցի դին-քըն դարձեալ մխիթարել հոգեւո-րապէս, միւնոյն մերժումն ընդու-նեցի. երկու չարաթ վերջ լուր ե-կաւ ինձ թէ այդ հիւանդ կին ա-պաքինելով կուզէ Ս. Հաղորդու-թիւն. գացի, բայց ո՛վ զարմանք, փոխանակ իւր հրաւէրին համեմատ, հոգեւոր պարտքն կատարելու, ու-նայն յետս դարձուցիս իրը պատ-ճառ ինչ ինչ սին առարկութիւն-ներ յայտնելով...

Այժմ հակառակ վարմանցս պատճառէն, մարտ 11 ուրբաթ ե-բեկոյ ըստ սովորութեան իւր կնոջ յանկարծ անօթոք հիւանդութենէ-ը բռնուելով այդ անձ կը փափա-քի Ս. Հաղորդութեան. մարտ 12 չարաթ լուսնալու առաւօտեան դէմ երկու պանդուխտ Հայ միա-թի մակուկով մը կուգան առիս ի Գարթալ. անմիջապէս արշալուսին կելնեմ ճանբայ՝ այն առաւօտեան ցուրտ քամին ու ծովային կծու օ-դէն իրը նախաճաշ լաւ մը ուտելէ վերջ 1¼ ժամէ կը հասնիմ հիւան-դին քով ու կատարելով իմ քահա-նայական պարտք, առողջ կերթամ ու հիւանդ կը մերադառնամ. Նոյն իրիկուն լուր եկաւ ինձ թէ հիւան-դը մեռաւ և վաղն առաւօտ կա-նուխ յուղարկաւորութեան պիտի ելթաս. այս մահագոյժը բերող անձին հետ լուր կը խրկեմ թէ չեմ կրնար գալ. նախ՝ առանձին եմ ու առաւօտուն Ս. Պատարագ ունիմ երկրորդ, ամբողջ օր մը 130 տուն ժողովուրդ մը առանց քա-հանայի չեմ կրնար թողուլ. եր-րորդ՝ նախորդ օրուան առած պա-զես տկար եմ, ըստ իրենց «նախկին սովորութեան ննջեցեալն բերին և մենք հոս պէտք եղածէն աւելին ի մխիթարութիւն իւր կնոջ ու ծա-նօթից կը կատարեմք. սակայն կըզ-զեցի այդ երիզագի պանդուխտք առանց ընդունելու այս պատճառ-ներս, իրենց կամքն միայն կատա-րելու նպատակաւ նաւակ մը կը ղրկեն ինձ, յայտնելով թէ մենք մեր ննջեցեալը «տարամով» պիտի վերցնենք(1).

Դատաստանը ձեղ կը թողում, Տէ՛ր, խմբագիր օրը կիւրակէ, առաւօտուն ունիմ Ս. Պատարագ, դիւղը պիտի մնայ մէկ ննջեցեալի համար առանց քահանայի, ուր յանկարծական մկրտութիւն և Ս. Հաղորդութիւն միշտ տեղի կունենան..., ծովն սկսած ալեկոծիլ ու եռ հիւանդ, միթէ ոչի մը պա՞տի իւր անձն ննջեցեալի մը համար ապագայ փոանդներու ենթակայ ընել. դուք դատեցէք...

Սոյն դէպքը ձեղ հաղորդող անձն ըսած է իւր պատմութեան մէջ թէ ի Մեծ կղզի կան 200է աւելի Հայ սխալ հաղորդուած են այս այդ անձին։ 7—8 տուն ժողովուրդ գատ կան 40—50ի չափ երիզագի ուղղա-նեցի պանդուխտներ, որք ցաւալի է ըսել, իրենց առօրեայ տաժա-նելի վաստակն ծուխով ու մուխով սեւցած սրճարաններու մէջ կը փատ-նեն այլ և այլ խաղամոլութեամբ առանց իրենցմէ բացակայ ամու-սինին, ու զաւակին մտածելու. եթէ այդ 200 թիւն ալ ճիշդ է ըսենք, Ձեր արդար դիտողութեան համեմատ ունենալու են կղզին ի-բենց յատուկ եկեղեցին, Ս. իրենց պատմութեան նայելով. ինչեղեցի մ'ալ պիտի ունենան եղեր մէկ երկու բարերար անձանց շնորհիւ. բայց այդ պանդուխտ կոչուած մասն վշտացուցեր են այդ մեծա-հոգի բարերարներն, դեռ եկեղե-ցի չեղած, անձերնին իրը ընտրելի ներկայացնելով թաղ. հոգաբարձու-ներ. ան.

Ահա, Տէր խմբագիր, իմ թաղ-ուշին ու թէ վերջին պատասխանս «Վարագա» խորագրով գրութեան.

Գ. Բ.

1894 մարտ 21

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալու-թեամբ կը հրատարակէ վերը. ամսոյ նուիրատուաց անուանքը.

Բարեգութ Տեարք Ազնուասիրտ Տիկնայք և օրիորդ.

Ընթացիկ դրամ

Հանգուցեալ Մանուկեան մահ. Սարգիս էֆէնտի ազնիւ որդիք (Հացեկ-ոյթի համար) այս տարի եբս 1512. Յովհաննէս Մանիսալեան 540 Ս. Պօղոսոյ առաջնակարգ վաճառականներէն մին՝ ձեռամբ Պօղոս Պատրճեանի 540. Սալմաթօմրուքի Աղքատախնամ ընկերութեան վերջամասեայ հաշիւ սոյթին 0/0 10 325½. ի Կարին բնակեալ Թադէոս Հանէսեան՝ ձեռամբ Նշան Հանէսեանի 216. Պ. Մարգարեան և Ղ. Կէօղիւրեան 266. Յովհաննէս Գույումճեան 216. Դէրգ Էմ-մէրեանի ձեռամբ վաճառեալ պիտոնի հասոյթ 128. Հանգուցեալ Գառնիկ Ոսկանեանի հոգւոյն համար Ջմատաղ-ագին) ձեռամբ Ոսկանեան եղբարց 128. Բարեսէր ոմն Ե. Գալլըի մուխ-թար խուրշիտ 125. Ֆիլիպէցի Խաչիկ Թագւորեան ձեռամբ Պօղոս Ատարճեանի 108. Շուկան ապառիկ տուող ոսկերչաց ընկերութիւն 108. Յովսէփ Թելյանեան 108. Մանուկ Վէրտիեան 108. Օրիորդ Պարբնիկ Սաեուխեան 108. Յարութիւն Տպմամեան (մատաղի համար) 108. Յարութիւն Սամանճեան իւր բարեցիշատակ մօր հոգւոյն համար այս տարի եւս 100. Գը-ըիգոր Պալըքճեան 100. Բարեսէր ոմն Յ. Տ. Արսէն Տ, Յովսէփեանի 100. Հանգուցեալ Տիկին Մ. Պ. 49½. Կարապետ Թօսունեան 54. Յակոբոս Սամպարճեան և Գասպար Երեմիեանք 40. Գէորգ Ալալամեան 40. Բարեսէր ոմն 20. Սարգիս Խոհակէրճեան (Ծաղկեփուն-ջի) 20. Մահ. Յակոբ Գարամանեան 20. Ի Մեծ Կղզի բնակեալ Յակոբ Մարտիկեան 20. Նաեիպ Ամէմեան 20. Տիգրան Յարութիւնեանի սրճարանէ հացագին 20. գումար 5198.

Կիւլպէնկեան ազնիւ Եղբարք՝ իւրեանց ննջեցեալոց հոգւոյն համար (հացեկերոյթի) 75 հօխա միս, 30 հնկա մաքարոն, 2 հօխա բանիր, 1 հօխա քիմեոն, 10 հօխա իւղ, 25 օխա շաքար, 1¼ օխա վարդեղէնուր, 30 օխա քատայիֆ, 35 օխա գինի, 20 ծխա չէհ-ուրեէ, 58 օխա բաթաթեզ, 199 հատ հաւ, 200 հատ հաւկիթ, 200 հատ լէ-մոն, 600 թրիկոնս. Յովհաննէս Եու-սուֆեան 1 ոչխար, 7 հօխա ճաւար. Վահան Գ. Զարդարեան 15 օրինակ Գրանցուցակ նոր հրատարակութեանց.

(Տէվ-դ)

ՄԷՎԱՍՏԸ ԱՏԼԻԵԷ

ՃԷՐԻՏԷԻ ՄԷՀԷՌԻՄՏԷՆ ՄԷՆԴՈՒԼ. ՏՈՒՐ

Ատանա իմթինաֆ մահքէմէսինտէն 29 թէշրին էվվել սէնէ 308 թարիխլու վէ 9 ատէտի իլէ սատը օլան իլանը թէմեղինի Մամիեէ խազինէի ճէլիլէսինէ ֆրա-ֆէթլէ, Ատանա վիլայէթի տավ-վէքիլի Լութֆիլլահ էֆ. թարա-ֆընտան իսթիպսա օլունմուշ իսկ-տէ, եէմմի մուտեէնտէ, նէզարէ-թի միւշարիլէյհա ճանիպինտէն պիր վէքիլ վիրուտ իթմէտիկի կի-պի, միւտահինալէյհ ճէպէլի պէ-րէքէթ տանճաղընա թապի Պար-բուզ գասապասընտա մուգիմ, մէյ-մար Թօքալ գլուխ Օհան տախի կէլ-մէմիշ օլտուղունտան պաշ միւտ-տահի ուժումլիք մէէմուրիէթի ալիեէսինին միւթալէանամէսի ա-լընտըգտան սոնրա, ուսուլու մու-հաքէմէի հուգուգիեէ գանունու-նուն 229 ունճու մատտէսի մուճիր-պինճէ թէտգըգաթը թէմեղիլիեէ իճրասընա իգթիտար օլունտու.

Իրատը մէզքիւրուն խիեբասահ մէաղի Պարբուզ իլէ Օսմանլէ պէյ-նինտէքի չօսէ թաքլիդի ուժուրմա-նին ինչաիեէսինտէն, իքի գրթա սէնէտ մուճիպինճէ մահբուսպ օ-լան 27.279 պուչուգ ղուրուշան թահսիլի հագգընտա մէրգում Օ-հանընն իգամէ իյլէտիկի տավանա գարշու միւտտահինալէյհ, հիւքիւ-մէթի մահալլիեէ վէքիլի տախի թարիխի մէզքիւրուն, ախիրէն պիր միւհէնտիսի թարաֆընտան իճրա գը-լընան քէշֆ ու մուահէնէմինտէ 323 մէթրօ մահալինին պէհէր մէթ-րօսու 14, վէ 181 մէթրօ 89 սան-թիմ մահալինին տախի, պէհէր մէթրօսունուն, 20 ղուրուչտան զի-եատե տեեէրի օլմատըգը կէօսթէ-րիլմիշ օլտուղունտան, պու մըգ-տարրն մէպլաղը միւտտաանպիհտէն թէնզիլ. վէ պիր գրթա սէնէտ մու-ճիպինճէ, մէրգում Օհանընն մայ-նանտըգընտան մաղպուզու օլան 10 պին 100 ղուրուշ մուգապիլինտէ պլի՝ կէօնա ինչաթտա պուլունա-մամըշ օլտուղունտան, մէպլաղը մէզ-պուրան իսթիքտաաը լիազմունու սերա, ու ինպա իթմիշ խէտտ. թան-բիդի մէզքիւր. պէհէր մէթրօ միւ-քեապընընն 20չէր ղուրուշա իմալ ու ինչաբընա բաղարլըգ օլունարագ միւտտահի մէրգումէ իհալէ օլուն-տուղու, վէ մէզքիւր 10140 ղու-րուշ մէրգումուն իսթիհգաղը օլ-տուղու՝ մէճլիսի խտարէի լեվանընն թահսիլ թնատիգինտէ պուլունան սէնէտլէրտէն միւսթէպան օլմատ-նա մէպնի, մէճլիսէրինճ 14 մինճի վէ 1587 մինճի մատտէլէրի մուճիպինճէ, վէքիլի միւմայէյհին, հէր իքի ճի-հէթ հագ ընտաքի միչտաֆտա-վէ խտիհատընընը բ տի իլէ. մէպ-լաղը մէզքիւրուն խպզինէք ճէլիլէ ճանիպինտէն միւտտահիճ թէէտի-եէ իտիլմէսինէ տայիր, պիտահէ-թէն վիրիլէն գարարրն ինտէլ իս-թինաֆ ֆէսխի իլէ իճրա գըլընան քէշֆ ու թէտգըգաթը իսկինա-ֆիյէ նէթիճէսինտէ, հիւքիւմէ-թի Սէնէյէ վէքիլի ինճէպէլ նամ մէվգբտա ինչն գըլընորը իտտաա օլունան 1991 մէթրօ եէթմիշ սանթիմ մէսաֆէտէն 70½ մէթ-րօ եէթմիշ սանթիմինտէ իմալաթ վուգու պուլմատըգը ճիհէթլէ, պունա մուգապիլ մէրգումէ Օհանընն մայ սանտուղընտան պա գէնէտ մաղպուզու օլան 12682 ղուրուշ ֆիզուլի ալընմըշ օլաճաղը կէպի ի-քինճի, իշչինճիս քէօրիւլէր ճի-վարընտա ինչա իտիլէն 1363 մէթ-րօ 95 սանթիմ մահալին տախի, թէահիւտ, վէ մուգավէլէյէ մու-թալիֆ պուլունմուշ, վէ պիր գըս-մընընն պէհէր մէթրօսու, անճաղ-ինէր. վէ պիր մըգտարընընն տախի ղէր ղշ. տեեէրի օլաճաղ սուրէթ-տէ իմալ գըլընմըշ օլտուղու թէ-զէքքիւր իլէ, պէտէլի իլթիզամընն պու նիսպէթ իւգէրինտէ պիլ հի-սապ, ֆազլա ալընմըշ օլան սալիֆ-ի ղղիքը մէպալիղին թէնզիլի իլէ, իսթ թարաֆընն թէտիեէի լա-ղըմ կէլէճէկինի իտտիա իթմիշ ի-սկտէ, մէրգումէ Օհան ճանիպին-տէն ինչասը տիրէօհտէ իտիլէն թարիգ ինճէպէլ տախի տախի օ-ղարագ քեամիլէն իմալ ու ինչա ի-տիլտիկի կէրէք մահալի միւհէնտիս վէ գօմիսիոնճու իլէ մէճլիսի իտա-բէսինին թահրը թատիգինտէ պուլունան մուամէլէի սէնէտաթ իլէ, սէր միհէնտիս ճանիպինտէն իթա գըլընան բարօր վէ կէրէքսէ, իսթինաֆէն ինճրա գըլընան քէշֆ ու թահզրգաթը միպէյրին, թանզիմ իտիլէն քէշֆ խարիթասը իլէ, բարօրու մէսալլէրինտէն անլայշը-տըղը կիպի, իրինճի պիր մունա-գասա ինճրա օլունտուրունա, վէ մուգավէլէ տայիրէնինտէ ինչա-աթ վուգու պուլուպ պուլմա-տըղընա տաեիր, մապէիթ թաթ-պիգ նյաճագ պիր սէնէտ, վէ սա-եին ինէօնա էմրագ իպրաղ օլունա-մասրդը պէեանի իլէ, մէճճէրէնին 1411ինճի վէ 469ինճու մատտէլէրի մուճիպինճէ, խանգինէ վէքիլինին տէրմէեան իլէտիկի իտտիա, վէ միւտտաֆաաթրն բէտտի իլէ, պէր վէճճի մուգավէլէ, մէրգում Օհա-նընն ինչա իլլէնտիկի 1363 մէթրօ 95 սանթիմ մահալընն պէհէր մէթրո-սու 20չէր ղուրուչտան 27.279 ղու-րուչտան միլլէթիմ Մարաշը Յա-կոբա ճիհէթի քէֆալէթինտէն տա-ատեի խազինէի ճէլիլէեէ տէյնի օ-ճան մէպալիղին մահսուսու իլէ, իսթ թարաֆընն մայ սանտըգընտան մէրգում Օհանա թէահիեէսինէ հիւքիւմէտէն, վէ իչպու հիւքմ ալէյ-հինտէ Մալիեէ խազինէի ճէլիլէսի-նէ իղաֆէթլէ թէմեղիզ.

(Տէվ-դ)

ԹԻՒՃԱՐԻԵԷ

Կէչէն հաֆթա զարֆընտա, բոլ-եացամըզտա մուամէլաթը թիւճ-ճարիեէտէ չաեանը գատ, վէ թիզ-քեար պիր բեվաճ կէօրիւլմէմիշ, վէ ահվալը ուժումիեէ, ոսպզդը տայ-բէսինտէ պուլունմուշ տուր.

Սերթ պուղտայտան մէվրուտաթ, վէ սաթըլ կէօրիւլմէմիշ, վէ եու-մուշագ պուղտայտան վուգու պու-լան 15000 քիլէ մէվրուտաթ քիլէ-սի մահալը վիրուտինէ, վէ տեեէ-րինէ կէօրէ 14—15 ղ. ֆիեաթլէ քեամիլէն էլտէն չըգարըլմըշ, վէ քի-լէսի 17—17½ ղ. բատտէսինտէ օլան միրքա վէ Ակիմա պուղտա-եընտան մէվրուտաթ, վէ սաթըշ միշչահէտէ օլունմատըգը կիպի գըյ-եէսի 18 բարա բատտէսինտէ օլան չավտար իրէ 23 բարա պուլունան եուլաֆ տախի պու հալտէ պու-լունմուշ, վէ քիլէսի 8¼—8½ ղու-րուչտան 5000 քիլէ արբա սաթըլ-մըշ տըր.

Ունա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա մահալի միւթթէլիֆէտէն 2000 չու-վալ կէլմիշ վէ ուլկուն ֆիեաթլար իլէ քեամիլէն էլտէն չըգարըլմըշ, վէ 12 պուչուգ 13 բարա իթմէք-տէ պուլունան քէրէք իւգէրինէ բէվաճլը մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ.

Պէհէր 100 գըյեէսի 65—70 ղ. իթմէքտէ օլան ֆասուլեա իլէ գըյ-եէսի 22, վէ 68—73, 42—43, 65-32—33. վէ 38—39 բարա բատտէ-սինտէ պուլունան բաղլա, սուսամ քէնտիր, խաչխաշ, բամուգ եաղը, վէ գուչ նօթու իւգէրինէ մուամէլէ կէօրիւլմէմիշ, վէ գըյեէսի 35—37 բարատան 100 չուվալ, Պուրսա նօ-

խուտու։ Իսկ գրյեէսի 48—50 բարատան 300 չուվալ քեմմէն թօխու�սաթըլմըշ տըր։

Պաշլըճա իսրաճաթ էմթաամըզա կէլինճէ, կէչէն հաֆթա զարֆընտա գրյեէսի 15—15 պուչուգ ղշ։տան 100 պալեա թիֆթիք, վէ գրյեէսի 155 ղշ։տան 2 սանտրգ թօգատ, վէ գրյեէսի 134 ղշ։տան 9 սանտրգ Մալաթիա քի ճէման եէքիւն 11 սանտրգ աֆիէօն, վէ գրյեէսի 3⁷/₈—4 ղշ։տան 10 չուվալ Ֆայսէրիեէ, վէ գրյեէսի 93 բարատան 56 չուվալ Զօրում քի ճէման եէքիւն 66 չուվալ ճէհրի, վէ գրյեէսի 22½—23¾ ղշ։տան 21 չուվալ պէեազ էնգարէ, վէ գրյեէսի 16 պուչուգ 22տէն 31 չուվալ սարը թապիի էնգարէ, Լվէրէք, Եօզղատ, վէ գրյեէսի 7 պուչուգ ղշ։տան 4 չուվալ չըզընթը քի ճէման 56 չուվալ քիմբէ սաթըլմըշ տըր։

Իսբիրթօեա կէլինճէ, Ռուսեա իսբիրթօսու մէվրուտաթը եավաշ եավաշ թէզահիւտ իթմէքտէ, վէ կէչէն հաֆթա վուգու պուլան մէվրուտաթ 92 վարէլի Ուլատօլիգա վէ իւսթ թարաֆը Թէրչինսգօ վէ սայիրէ օլմագ իւզէ 220 վարէլէ պալիզ օլմագտա տըր։ Մաճարիսթան մալինտէն վուգու պուլան մէվրուտաթ տախի 15 վարիլ օլուպ, Պէրլինտէն տախի 28 վարէլ կէլմիշ վէ պունլարըն ճիմլէսի ույղուն ֆիեաթլար իլէ քեամիլէն սաթըլմըշ տըր։

Գանթարիեէ էմթաասընտան կէչէն հաֆթա զարֆընտա, 1900 չուվալ գահվէ կէլմիշ, վէ պէհէր 100 գրյեէսի 14 պուչուգ 12.80 լիրա ֆիեաթ իլէ 500 չուվալ սաթըլմըշ վէ վիրուտ իտէն 6000 չուվալ թըրեէսթէ չէքերի տախի մարգասընա կէօրէ 111—115 գուրուշ ֆիեաթլա քեամիլէն էլտէն չըգարըլմըշ տըր։

ԽԱՐԻՃԻԵԷ

Հէր թարաֆտան տէվամը սուլհու միւսալէմէթ հագգընտա, թէէմինաթը մախսուսէ ալընըեօր։

Վիէննա զաղէթալարը, Բասգալեա եօրթուլարը միւնասէպէթիյլէ, եազմըշ օլուուգլարը մէգալաթը միւթէատիտէտ, Լվրօբա ասաեիշինին տէվամ ու պագասընտան պահս իտէրէք, շիմաեէ գատարտախի, Լվրօբատա հարպ զուհուրի գօրգուսու եօգ իքէն, ահվալը ալխիրէնին պիւսպիւթիւն աթմինան պախշ օլաճագ տէրէճէեի պուլմուշ օլտուզունտան պահս էյլէմիշլէրտիր։ Մէգքիւր զաղէթալար, շունէթիճէեի պիթթապի, իթթիֆագը միւսէյլէսին թէէսիրաթը մախսուսէսինէ աթֆ ու իսնատ իթմիշ օլտուգլարընտան, Ֆրանսըզ զաղէթալարը, եալընըզ պու ճիհէթի գայտը իհթիմալաթ իլէ թէլագրաֆ ատէրէք, Ֆրանսա վէ Ռուսիա մուշգարէնէթինին տախի, Լվրօբատա շիմաեի հալը սիքիւթի վիճուտ կէթիրմէկէ ֆէվգէլատէ եարտըմ իթմիշ օլտուզունու իսպաթ իշին ույղուն ույգատրեա պասթը միւթալէաթ էվլէմէքտէ պուլունմուշլարտըր։

Ֆաս վէ Մէրաքէշ հիւքիւմէթի թարաֆընտան, մէէմուրիեէթի մախսուսէ իլէ Մէլիլաեա իյզամ օլունմուշ օլան Լուրէֆ նամ զաթ։ սուլհու միւսալէմէթ ահտնամէսինին իմզա օլունմուշ օլմաճընա մէպնի, Մէրաքէշէ ավտէթ իթմէք իւզրէ Մելիլատան հարէքէթ էյլէմիշտիր։

Սագս տուգալըզը խանէտանընտան բրէնս ժան ժօրժուն Վուրթենպուրկ խանէտանը գրալիսինաէն բրէնսես Իզապել իլէ, ըէսմի իլտիվանլարընը ալաֆ։ ապրիլ ցտէ Վուրթէմպուրկ գրալիեէթի մագարը իտարէսի օլան Սթուտկարա շէհրինտէ իճրասը գարարլաշարըլմըշտըր։

Ապացեատա պուլունան Ալմանեա իմբէրաթօրու կիեօմ հազրէթլէրինին, եագընտա վէնէտիկէ ազիմէթլէ, օրատա ատմիր սթմըշ պուլունան էթալեա տօնանմասընը զիեարէթ իթմէք ազմու նիյէթինտէ պուլունտուզունու Պէրլին զաղէթալարը եազըեօր։

Ռուսիա իլէ Ալմանեա պէյնին տէ ագտ օլունան թիճարէթ մուահէտէսինին Ճիւմլէի նէթիյիճինտէն օլարագ, պուղոտայ իխրաճաթը թիճարէթինին թէվէսսիւ վէ թէքէսսիւր իթմէսի ագվայի մէլհուզաթտան պուլունմասընա մէպնի, Գրէտի Լիսնէ պանգասընը, Ռուսթօֆ չէհրինտէ պիր չիւպէ թէէսիս վէ քիւչատ իսիլէճէկինի Բարիս զաղէթալարը եազըեօր։

Թըրիեէսթէտէ քեային, թիճարէթ պանգասընը, Ժօզէֆ Դօզէն թօնամ մէէմուրու 46 պին լիրա իֆլաս իլէ ֆիրար էյլէտիկի մահէլլի զաղէթալարընտա կէօրիլմիշտիր։

1854 վէ 1855 սէնէի միլատիեէլէրինտէ, Ռումանեանըն Ֆօպրուճա գասապասընտա վէֆաթ իտէն Ֆըրանսըզ ասքէրինին իպգալ նամը իչիւն, ըէքզ օլունան էպնիեէնին եազընտա ըէսմի քիւչատը իճրա օլունաճագ տըր։

Բօմատա ինիգատ իտէն թըպպ գօնկրէսինտէ, 3809 թապիպտէն, 968ի գատըն օլտուզու զաղէթալարտա օգունմուշտուր։

Կէչէն բաղար էրթէնի կիւնիւ, Ֆրանսանըն Գան պէլտէսինտէ, Ինկիլիզ եիւզպաշըսը Մ։ Վիլթօն, պիր պալօնա պինիպ, խայլըճա հավատա չըգմըշ իսէտէ, պիր զաչ տագըգա սօնրա, բիւզկեարըն չիտտէթլէ էսմէսինտէն, պալօն տէնիզէ տիւշմիւշ վէ Մ։ Վիլթօն մաղրուգէն վէֆաթ իթմիշտիր։

Միւմաիլէյհ 32 եաշընտա օլուպ, զէվճէսի տախի իքի սէնէ էվվէլ Ա. մերիգանըն Պոսթօն չէհրինտէ իքի միլիմէթրօ եիքսէքլիքտէն պալօնտան տիօշիպ վէֆաթ իթմիշտիր։

Բօմատա ինիգատ իտէն թըպ պիեէ գօնկրէսի ազասընա, սէրայի գրալիտէ պիր զիեափէթ չէքիլմիքտէն սօնրա, գրալ Ռումպէրթօ հազրէթլէրի Ֆյօրանսա ազիմէթլէ, պէրայի թէպպիլի հավա, պէլտէի մէգքիւբէ ճիվարընտա պիր սայիեէտտէ լգամէթ իթմէքտէ պուլունան Իսկիլիթէրա գրալիցասընը զիեարէթ էյլէեէճէքտիր։

Ֆրէնքլէրէ պէհեիւք Բասգալեա օլմագ Ժիլապէսէսիյլէ, կէչէն ճիւմաա էրթէսի կիւնիւնտէն, քազար ազչամընա գատար, Ֆրանսանընն էեալաթը միւխթէլիֆէսինտէն չըմէնտքիէր իլէ Բարիսէ կէլիպ կիտէնլէրին մըգատարը 2 միլեօնու թէճավիւզ իթտիկի Բարիս զաղէթալարը եազըեօր։

Լունանիսթանըն միւխթէլիֆ մահալլէրինտէ, պու կիւնլէրտէ չիտէթլի զէլզէլէ հիսս օլունմուշ, վէ էբէյիճէ խասարաթը մուճիպ օլտուզուն մալիւմաթը ալխիրէտէնտիր։

Ամերիգատա քեային, Գանատա էեալէթինտէն, Մէքսիգօ չէհրինէ գատար, եէնի պիր տէմիր եօլու թէմտիա վէ ինշա իթմէք իւզրէ 24 միլեօն տօլար սէրմաեէ իլէ պուքէրրէ մահալինտէ պիր շիրքէթ թէշքիլ օլունմուշ տուր։

Բէիս Մ։ Գրլէվէնտ հազրէթլէրի, տէվլէթ խազինէլէրինտէ պուլունան կիւմիւշ քիւլչէլէրին տարպ իսիլմէսի հազգընտա, մէճլիսի մէպուսանտա իմթիհան օլունան գարարը գապուլ իթմէտիկինի պա պէեանանմէ գօնկրէեէ պիլմի քիլմիշ տիր։

ԲԻՈՅՍ.

ԳԱԼԱԹԱ ՓՕՐՏԱՍԸ

Մարտ 23

Գօնսօլիտե	Ղրշ	Փրդ.
Պու սապահ աշքլտը	26	9½
Սէրի Ա. . . . Լ. Ի.	58	50
» Գ. . . . » »	37	25
» Ս. . . . » »	24	87
Թահվիլաթը Օսմանիյէ	95	20
Շըմէնտըֆէր Ֆր.	107	⁷/₈

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ

Պանգ Օթման. . . Լ. Օ.	632	50
Գրէտի Լիոնէ . . . . »	745	
Ռէժի . . . . . » »	19	13
Թրամվայ Լր	590	

ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԼԱՐԸ

Օսմ. լիր. 100 ղշ. տան	Ղշ	Փր.
Սիմ մէճիտիյէ	108	2
Մէթալիք	95	30
Պէհլիք	102	20
Ալթըըզ	102	
Ղուրուշլուգ	102	
Զէյրէկ	107	
Եիուզլուք	101	
Ինկիլիզ լիրասը	110	12
Ֆրանսըզ »	87	30
Ռօլ	90	
Թասֆիյէէ	15	
Գարպօն գաեիմէսի . .	8	48

ԳԱՄՊՈ

Լօնտրա	110	25
Փարիզ	22	82½

ԻԼԱՆ

Պէյօղլու միւթէսարրըֆլըղը տայրէսինին բարուճճուլուգ, վէ գահվէճիլիք, վէ արզուհալճըլըգ, վէ սաեիր ասթրճըլըգ բուսուսունուն 310 սէնէսի Մարտ իպթիտասընտան չուպաթ նիհաեէթինէ գատար, պիր սէնէլիք պէտէլի մալիւմ իլէ, թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր էյլէմիշ օլտուզունտան, իթթիղամ թալիպ օլանլար, իչպու մարտըն 24ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ նիհաեէթ սաաթ 10ա գատար 100տէ 5 զամմը իլէ, զապթիեէ իտարէ գամիսիսնունա միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

ֆի 20 մարտ սէնէ 310

ԱՍԼԸՄԸԶԸՆ ԷՆ ՊԷՕՅԵՏԻՔ ԻՄԹԻՐԱՍԸ

ԳՕՏԻՆԷՕՆԻՆ ԻՊԹԻՐԻ վիճուտուն հիչ պիր ճիհէթինէ մարարրաթը գիմեաարագ, զաեիֆ վէգուվիէթիպ օլանլար իչուն էն թէէրլի տէվատրը, վիճուտա ֆայիտէ վերիր, էօմրիս ուզատրը։ Ռատվիճուէնէի Բարիսատէ Սէնթ Լազար ճատտէսի Ն՝. 7 Իսթէնբուլտակի Հալատ, մուֆասսալ թարիֆատը մէճճանէն կէօնտէրիլիր։

13—13

ՐՈՒՄԷԼԻ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ ԲԻԵԱՆԳՕՍՈՒ

144ԻՆՃԻ ԴՈՒՐԱՄԸՆՏՍ ԳԱԶԱՆԱՆ ԻԴՐԱՄԻԵԼԼԷՐ

Նօ.	Ֆր.	Նօ.	Ֆր.	Նօ.	Ֆր.	Նօ.	Ֆր.	Նօ.	Ֆր.
535022	600,000	1093327	3.000	1035006	3.000	1409663	1 000	1436140	1.000
226184	60,000	1700823	»	1009237	»	3103	»	97959	»
994102	20.000	1312724	»	1744932	1.000	539164	»	1289010	»
1730536	»	919397	»	1436139	»	1156090	»	46799	»
1110572	6.000	899119	»	658161	»	46798	»	811403	»
1836835	»	1775642	»	1409662	»	1546336	»	1326813	»
321625	»	226181	»	919400	»	392902	»	107661	»
315165	»	1693025	»	1428387	»	1323372	»	1032511	»
990508	»	287561	»	1504854	»	1214793	»	657185	»
535021	»	1061259	»	677291	»	1797895	»	927419	»

400 էր ֆրանգ գապանան 600 Նիւմէրօ

3101	130121	287564	375681	563650	683478	851994	994105	1214791	1377046	1516972	1775643
3102	130122	287565	375682	565551	683479	851995	1032512	1214792	1377047	1516973	1775644
3104	130123	290306	375683	565552	683480	886526	1032513	1214794	1377048	1516974	1775645
3105	130124	290307	375684	565553	705841	886527	1032514	1214795	1377049	1516975	1788751
12686	130125	290308	375685	565554	705842	886528	1032515	1252936	1377050	1518726	1788752
12687	212721	290309	392901	565555	705843	886529	1035007	1252937	1381841	1518727	1788753
12688	212722	290310	392903	571771	705844	886530	1035008	1252938	1381842	1518728	1788754
12689	212723	292176	392904	571772	705845	890156	1035009	1252939	1381843	1518729	1788755
12690	212724	292177	392905	571773	714026	890157	1035010	1252940	1381844	1518730	1797891
14126	212725	292178	393691	571774	714027	890158	1061256	1264736	1381558	1546337	1797892
14127	222061	292179	393692	571775	714028	890159	1061257	1264737	1409616	1546338	1797893
14128	222062	292180	393693	628051	714029	890160	1061258	1264738	1409664	1546339	1797894
14129	222063	309886	393694	628052	714030	899116	1061260	1264739	1409665	1546340	1807096
14130	222064	309887	393695	628053	714246	899117	1070031	1264740	1411666	1555211	1807097
46796	222065	309888	424526	628054	714247	899118	1070032	1276751	1411667	1555212	180709
46797	226182	309889	424527	628055	714248	899120	1070033	1276752	1411668	1555213	1807099
46800	226183	309890	424528	630186	714249	919396	1070034	1276753	1411669	1555214	1807800
51731	226185	312511	424529	630187	714250	919398	1070035	1276754	1411670	1555215	1836831
51732	236086	312512	424530	630188	790776	919399	1071106	1276755	1428386	1693021	1836832
51733	236087	312513	427451	630189	790777	927416	1071107	1289006	1428388	1693022	1836833
51734	236088	312514	427452	630190	790778	927417	1071108	1289007	1428389	1693023	1836834
51735	236089	312515	427453	657181	790779	927418	1071109	1289008	1428390	1693024	1839366
68806	236090	315161	427454	657182	790780	927420	1071110	1289009	1428411	1700821	1839367
68807	237291	315162	427455	657183	802601	965556	1093326	1312721	1428412	1700822	1839368
68808	237292	315163	539161	657184	802602	965557	1093328	1312722	1428413	1700824	1839369
68809	237293	315164	539162	658162	802603	965558	1093329	1312723	1428414	1700825	1839370
68810	237294	321621	539163	658163	802604	965559	1093330	1312725	1428415	1704371	1885841
72201	237295	321622	539165	658164	802605	965560	1098501	1314421	1436136	1704372	1885842
72202	246761	321623	535023	658165	809711	990506	1098502	1314422	1436137	1704373	1885843
72203	246762	321624	535024	661791	809712	990507	1098503	1314423	1436138	1704374	1885844
72204	246763	328406	535025	661792	809713	990509	1098504	1314424	1453151	1704375	1885845
72205	246764	328407	536756	661793	809714	990510	1098505	1314425	1453152	1730537	1893221
80301	246765	328408	536757	661794	809715	968311	1110571	1323371	1453153	1730538	1893222
80302	252296	328409	536758	661795	811401	968312	1110573	1323373	1453154	1730539	1893223
80303	252297	328410	536759	663671	811402	968313	1110574	1323374	1453155	1730540	1893224
80304	252298	331276	536760	663672	811404	968314	1110575	1323375	1469396	1738641	1893225
80305	252299	331277	540331	663673	811405	968315	1135116	1326811	1469397	1738642	1009236
90141	252300	331278	540332	663674	848226	973651	1135117	1326812	1469398	1738643	1009238
90142	263736	331279	540333	663675	848227	973652	1135118	1326814	1469399	1738644	1009239
90143	263737	331280	540334	677081	848228	973653	1135119	1326815	1469400	1738645	1009240
90144	263738	336646	540335	677082	848229	973654	1135120	1333036	1484386	1744931	1900831
90145	263739	336647	550111	677083	848230	973655	1156086	1333037	1484387	1744933	1900832
97956	263740	336648	550112	677084	850216	977521	1156087	1333038	1484388	1744934	1900833
97957	280396	336649	550113	677085	850217	977522	1156088	1333039	1484389	1744935	1900834
97958	280397	336650	550114	677292	850218	977523	1156089	1333040	1484390	1767776	1900835
97960	280398	350821	550115	677293	850219	977524	1156506	1337746	1504851	1767777	1956881
107662	280399	350822	563646	677294	850220	977525	1156507	1337747	1504852	1767778	1956882
107663	280400	350823	563647	677295	851991	994101	1156508	1337748	1504853	1767779	1956883
107664	287562	350824	563648	683476	851992	994103	1156509	1337749	1504855	1767780	1956884
107665	287563	350825	563649	683477	851993	994104	1156510	1337750	1516971	1775641	1956885